

แนวทางการจัดการความรู้ด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย

Guideline of Knowledge Management for Writing a Research Proposal

นลิน สีมะเสถียรโสภณ¹

Nalin Simasathiansophon¹

บทคัดย่อ

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และสามารถนำมาพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการจัดการความรู้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ดีกับทุกองค์ความรู้ โดยผู้เขียนนำมาประยุกต์ใช้ในการรวบรวมองค์ความรู้ด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อให้คณาจารย์ที่ดำเนินการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สามารถเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยตามรูปแบบได้อย่างถูกต้อง กระบวนการได้มาขององค์ความรู้ทั้งหมดสี่ขั้นตอน กล่าวคือ กำหนดองค์ความรู้หลักที่จำเป็นและเป้าหมายของการจัดการความรู้ จากนั้นแสวงหาความรู้โดยให้สมาชิกกลุ่มความรู้นำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคและวิธีการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย พร้อมทั้งสรุปความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล จากนั้นนำมาปรับปรุงและตัดแปลงความรู้ให้เหมาะสมต่อการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย แล้วจึงนำความรู้มารวบรวมกันสกัดและแบ่งปันองค์ความรู้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มนำไปใช้ โดยเมื่อนำองค์ความรู้ไปใช้แล้วนั้น สมาชิกกลุ่มสามารถพัฒนาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยด้านการท่องเที่ยวเพื่อขอรับทุนสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ นอกจากนี้ การดำเนินการจัดการความรู้ในครั้งนี้สามารถนำมาพัฒนาระบบและกลไกการพัฒนางานวิจัยของคณาจารย์วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อให้คณาจารย์สามารถพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากองค์กรภายนอกเพื่อมาใช้ประโยชน์ทางวิชาการได้

คำสำคัญ : การจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย

Abstract

Knowledge management (KM) is the process to gathering tacit knowledge systematically. The main purposes are to make knowledge available for accessing by every people in the organization and to enhance themselves to be an efficient practitioner. Knowledge management can be applied with every fields. For this paper, knowledge management process has been applied while gathering the knowledge for conducting a research proposal. By doing this, lecturers, who have exchanging this knowledge, can write a proper research proposal. According to the KM process, four steps must be done; identify main knowledge and objectives of knowledge management; search the knowledge topic-how to conduct a research proposal-and exchange the knowledge with others as well as summarize tacit knowledge; edit and adjust knowledge to be suitable for writing a research proposal; finally,

¹ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail: nalin.si@ssru.ac.th

¹ International College, Suan Sunandha Rajabhat University, E-mail: nalin.si@ssru.ac.th

brainstorm and share this knowledge with other members in the group. After applying this knowledge management, members of the KM group could develop a research proposal on the tourism field and applied for a fund from Thailand Research Fund (TRF). Furthermore, this knowledge management can improve the system and mechanism for research development of all lecturers in International College, Suan Sunandha Rajabhat University. Consequently, they can write an efficient research proposal, which in turn, may lead to receiving funds from external organizations for future academic purposes.

Keywords : knowledge management, knowledge sharing, writing a research proposal

บทนำ (Introduction)

การจัดการความรู้ภายในองค์กรเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมและจัดเก็บความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคนให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับบุคลากรอื่นๆ ในองค์กรโดยผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากวิธีการทำงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนนักปฏิบัติ (Gold, Malhotra & Segars, 2001, pp. 185-214) กระบวนการจัดการความรู้มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การได้มาซึ่งความรู้ การจัดเก็บความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการใช้ความรู้ (Gonzalez & Martins, 2017, 248-265) ซึ่งการจัดการความรู้นี้เป็นนโยบายหนึ่งที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นต้องดำเนินการพัฒนาทางด้านการจัดการความรู้ที่อยู่ในตัวคนเป็นอันดับแรก ดังนั้น กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจึงได้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มการจัดการความรู้ขึ้น เพื่อสร้างกรอบแนวทางการจัดการความรู้ที่ตอบสนองต่อนโยบายของมหาวิทยาลัยและการประกันคุณภาพการศึกษาได้ จากการสำรวจองค์ความรู้ที่อาจารย์จากทุกคณะและวิทยาลัยมีเหมือนกัน คือ องค์ความรู้ด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยที่ 2 ด้านการวิจัย และตรงกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้านการวิจัย โดยเป็นการพัฒนาระบบและกลไกในการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ของคณาจารย์ให้มีมาตรฐาน (Higher Education Commission, 2015) ดังนั้น กองนโยบายและแผนจึงได้จัดตั้งกลุ่มความรู้ด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยขึ้น เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยของคณาจารย์ได้

อย่างไรก็ตาม จากการประชุมสมาชิกในกลุ่มความรู้ พบว่า ความรู้ในด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยของอาจารย์แต่ละท่านนั้นแตกต่างกัน จำเป็นต้องกลั่นกรองความรู้ในด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรืออย่างน้อยมีรูปแบบคล้ายคลึงกัน ดังนั้น กองนโยบายและแผนจึงได้จัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย โดยนำยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยในด้านการตีพิมพ์มาพิจารณาด้วย ซึ่งจากการดำเนินการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งนี้ กลุ่มการจัดการความรู้สามารถเขียนแนวทางในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยได้ 1 เล่ม โดยสมาชิกในกลุ่มสามารถนำไปปรับใช้กับหัวข้อที่ต้องการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยได้ในภายหลัง

จากการนำแนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยที่ได้มาจากการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ ผู้เขียนสามารถนำมาเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยด้านการท่องเที่ยว เพื่อขอรับทุนสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ประจำปีงบประมาณ 2562 โดยเป็นหนึ่งในโครงการวิจัยย่อยภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง การยกระดับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเลียบชายฝั่งทะเลประจวบ-ชุมพร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย
2. เพื่อใช้การจัดการความรู้มาพัฒนาระบบและกลไกในการบริหารและพัฒนาอาจารย์ด้านการวิจัย
3. เพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยให้มีมาตรฐาน

ขอบเขตการดำเนินงาน (Scope of Research)

1. ขอบเขตของเนื้อหาการจัดการความรู้ครั้งนี้มุ่งพัฒนาแนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย เพื่อให้สามารถของงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยจากองค์กรภายนอกได้
2. สมาชิกในกลุ่มจัดการความรู้ ได้แก่ ตัวแทนคณาจารย์จากทุกคณะและวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการรวบรวมความรู้ สังเคราะห์ความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่มทั้งสิ้น 6 เดือน
4. สถานที่ในการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ คือ ห้องประชุมช่อแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วิธีการดำเนินการจัดการความรู้ (Methodology)

1. กระบวนการวางแผนการจัดการความรู้
 - 1.1 สมาชิกกลุ่มความรู้ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงาน โดยจัดให้มีตัวแทนคณะทำงานจากทุกคณะและวิทยาลัย พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานแต่ละคนในการประชุมครั้งแรก
 - 1.2 กำหนดองค์ความรู้หลักที่จำเป็นและขอบเขตการจัดการความรู้ กล่าวคือ กำหนดองค์ความรู้ที่อาจารย์จากทุกคณะและวิทยาลัยมีเหมือนกัน นั่นคือองค์ความรู้ด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย
 - 1.3 กำหนดเป้าหมายของการจัดการความรู้ที่ต้องการ คือ อาจารย์ที่เป็นสมาชิกกลุ่มสามารถเขียนข้อเสนอโครงการตามรูปแบบที่สมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันจัดทำขึ้นได้อย่างถูกต้อง
 - 1.4 จัดทำแผนการจัดการความรู้ โดยกำหนดกิจกรรมที่จะทำ วิธีการสู่ความสำเร็จ ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม ตัวชี้วัดของกิจกรรม เป้าหมาย และผู้รับผิดชอบกิจกรรม
2. การนำแผนการจัดการความรู้ไปปฏิบัติ
 - 2.1 สมาชิกกลุ่มความรู้ระดมสมองเพื่อแสวงหาความรู้ทั้งจากความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลและจากเอกสารอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคและวิธีการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย พร้อมทั้งสังเคราะห์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลออกมา
 - 2.2 รวบรวม ปรับปรุง และดัดแปลงความรู้ให้เหมาะสมต่อการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย
 - 2.3 สมาชิกกลุ่มแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย และร่วมกันสกัดองค์ความรู้ด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มนำไปประยุกต์ใช้ในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยของตนเอง
 - 2.4 นำร่างแนวความคิดในการทำวิจัยของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนมาประมวลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับแก้ไขการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย และจัดกลุ่มข้อเสนอที่คล้ายคลึงกันเพื่อจัดทำชุดโครงการวิจัย

2.5 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิการวิจัยในด้านการท่องเที่ยวจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มาให้คำปรึกษากับสมาชิกในกลุ่ม

2.6 ปรับแก้ไขร่างแนวความคิดในการทำวิจัย (Concept Paper) ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะ

2.7 นำร่างแนวความคิดในการทำวิจัยที่ได้ปรับแก้ไขแล้วมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มสมาชิก เพื่อเขียนข้อเสนอชุดโครงการวิจัย

3. การนำองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้มาใช้ประโยชน์

3.1 ดำเนินการสรรหาอาจารย์ที่มีความสนใจในการทำวิจัยด้านเดียวกันมาร่วมกันพัฒนาข้อเสนอชุดโครงการวิจัย ซึ่งผลจากการสรรหาครั้งนี้ได้กลุ่มผู้สนใจในการจัดทำชุดโครงการวิจัยด้านการท่องเที่ยว

3.2 สมาชิกกลุ่มนำองค์ความรู้ด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยมาเขียนร่างแนวความคิดในการทำวิจัย (Concept Paper) เพื่อนำเสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ผลการจัดการความรู้ (Outcome)

ผลที่ได้จากการนำองค์ความรู้ไปใช้นั้น ทำให้สมาชิกในกลุ่มสามารถนำแนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยมาประยุกต์กับศาสตร์ความรู้อื่น ๆ ได้ โดยผู้เขียนสามารถเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยได้ถูกต้องตามรูปแบบที่กลุ่มความรู้ได้ร่วมกันกำหนดไว้ ซึ่งข้อเสนอชุดโครงการวิจัยด้านการท่องเที่ยวที่ผู้เขียนได้ร่วมพัฒนาขึ้น มีชื่อชุดโครงการวิจัยดังนี้

1. แผนงานวิจัย เรื่อง การยกระดับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเลียบชายฝั่งทะเลประจวบ-ชุมพร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

2. โครงการย่อย 3 โครงการ ได้แก่

2.1 การศึกษาศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเลียบชายฝั่งทะเลประจวบ-ชุมพร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

2.2 การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลประจวบ-ชุมพร

2.3 การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ เพื่อการท่องเที่ยวเลียบชายฝั่งทะเลประจวบ-ชุมพร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ซึ่งภายหลังจากการเขียนข้อเสนอชุดโครงการวิจัยแล้วนั้น กลุ่มความรู้ได้ส่งข้อเสนอชุดโครงการวิจัยด้านการท่องเที่ยวไปที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อขอรับทุนสนับสนุนงานวิจัยด้วย

สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

จากการจัดการความรู้ด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย ทำให้สมาชิกในกลุ่มสามารถนำความรู้ที่ซ่อนเร้นอยู่มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดองค์ความรู้หลัก การกำหนดเป้าหมาย การจัดทำแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการนำผลการจัดการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ การแบ่งปันความรู้ให้แก่สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มเป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้ทุกคนในองค์กรสามารถนำองค์ความรู้มาพัฒนาตนเองได้ ซึ่งจากการจัดการความรู้ในครั้งนี้ ทำให้สมาชิกกลุ่มความรู้ทุกคนมีแนวทางในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ อันจะทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสามารถพัฒนาทักษะด้านการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยของคณาจารย์เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของ

มหาวิทยาลัยข้อที่ 2 ด้านการวิจัย และเป็นการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยของอาจารย์ให้เป็นไปตามตัวชี้วัด
มาตรฐานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการวิจัยได้อีกทางหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม การจะให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้หลักและเป้าหมายของการจัดการความรู้นั้นจำเป็นจะต้อง
อาศัยความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม ทั้งการนำความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) และความรู้ที่ชัด
แจ้ง (Explicit Knowledge) มาประมวลและกลั่นกรอง เพื่อจัดทำเป็นองค์ความรู้หลักสำหรับนำมาแลกเปลี่ยน
เรียนรู้กับสมาชิกในกลุ่มคนอื่น ๆ ดังนั้น เพื่อให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ สมาชิกในกลุ่มต้องทำงาน
ร่วมกันกันเพื่อให้การจัดการความรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- Gold, A. H., Malhotra, A., & Segars, A. H. (2001). Knowledge Management: An organizational capabilities perspective. **Journal of Management Information Systems**, 18(1), 185-214.
- Gonzalez, R. V., & Martins, M. F. (2017). Knowledge Management Process: a theoretical-conceptual research. **Gest.Prod.,Sao Carlos**, 24(2), 248-265.
- Higher Education Commission. (2015). **Manual for the Internal Quality Assurance**. Bangkok: Parbpim.